

Charvatce

V literatuře jsou Charvatce uváděny jako zemědělská vesnice pravěkého původu připomínaná od roku 1301.

Historický vývoj obce téměř vždy souvisel s vývojem Martiněvse a Pohořic. Později i obecní zastupitelstvo bylo společné pro Charvatce, Martiněves a Pohořice. Avšak 19. 3. 1926 se obec Charvatce odloučila a do roku 1960 hospodařila samostatně. Roku 1960 se opět sloučila s Martiněvsí, kde je do současné doby společný obecní úřad.

Počty obyvatel a domů (čerpáno ze SOA Lovosice)

rok	obyvatelé	domy
1618-1620	-----	3
1654	-----	1
1787	-----	-----
1830	177	26
1890	257	-----
1910	259	-----
1930	323	74
1939	301	-----

Charvatce vždy byly pro mj. Martiněves, Pohořice a Radešín farní obcí. Veškerý církevní život obyvatel se tedy soustřeďoval právě zde. Také právě proto jsou hlavními dominantami obce sakrální stavby:

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Původně románský z poloviny 13. století, věž a presbytář jsou gotické a pocházejí z doby okolo r. 1830. Barokní úpravy byly na kostele prováděny v 17. – 18. století, obnova a regotizace stavby roku 1897. Exteriéru stavby dominuje hranolová věž, umístěná na západní straně kostela, interiéru zase vysoké pískovcové pastoforium – gotické z konce 15. stol. – v podobě čtyřboké věžice s baldachýnem na vysokých točených sloupcích. Interiéru dále vévodí kamenný náhrobek Viléma z Illburka (majitel zdejšího panství v letech 1438 – 1489) z roku 1489 s vysokým reliéfem rytíře ve zbroji.

Fara

Jedná se o pozdně barokní stavbu s mansardovou střechou, na klenáku obdélníkových vstupních dveří je patrný letopočet 1778. Současná fara je postavena na místě starší stavby.

Kaple sv. Anny

Nacházející se před kostelem, je pozdně barokní stavbou ze 2. pol. 18. stol. Kaple je jednoduchá se šestibokou centrálou a lucernou. Uvnitř je plochý strop.

Boží muka

- za kostelem - pozdně gotické ze 16. století, jsou tvořena kamenným čtyřbokým pilířem, kdy na jedné ze stěn byl později vyrytý letopočet 1780
- na návsi - pozdně barokní z 18. století. Jedná se o kamenný válcový sloupek na čtyřbokém podstavci, na vrcholu sloupku je poškozený křížek s Kristem.
- při silnici k Martiněvsi - barokní z 18. století. Křížek s Kristem na cibulovitém soklu a vysokém hranolovitém podstavci.

Za vsí (při silnici na Radešín) se nachází **hřbitov s kaplí sv. Prokopa**.

Hřbitov byl na tomto místě založen roku 1830 (do roku 1830 se rozprostíral okolo kostela) a je společný pro obce Charvatce, Martiněves, Pohořice, Radešín, Mšené lázně, Podol a Vrbici. Hřbitov je ze tří stran obehnan ohradní zdí, ze západní strany je ohraničen vysokou kovovou ohradou, jejíž součástí je vstupní brána.

Na hřbitově se nachází novogotická kaple sv. Prokopa z r. 1911. Sestává ze čtvercové lodi se stanovou střechou zakončenou věžicí. Na plášti stavby je věžička schodišťová.

Hřbitov je úhledný, ovšem na kapli se podepsala ruka mnoha vandalů a zlodějů. Kaple dnes neslouží svému účelu přesto, že byla v letech 1997-1998 důkladně opravena. Interiér kaple je zcela zničený a jsou zde pouze zbytky lavic a část oltáře.

Další významnou stavbou v obci byla **škola**. Do charvatecké školy docházelo žactvo ze všech výše uvedených obcí. Budova školy během dlouhých věků své existence mnohokrát prošla přestavbou i změnou místa. Současná poloha budovy bývalé školy je minimálně třetí. Dnes již neslouží svému účelu, jsou v ní obecní byty a provozovny drobného podnikání. Děti z našich obcí, z větší části navštěvují Základní školu ve Mšeném lázních, která byla v letech 2006-2007 zcela opravena a zmodernizována.

Areál bývalého panského dvora je i dnes dobře rozpoznatelný podle udržovaného monumentálního špýcharu. Nad vstupními dveřmi je barevně vyvedený znak Kinských.

V roce 1901 byl v Charvatcích založen **Spořitelní záložní spolek pro Charvatce a okolí**. Ustavující valná hromada se konala dne 24. 3. 1901, kdy byl za starostu spolku zvolen místní farář Matěj Dušek.

Vzhledem k tomu, že počet členů spolku časem výrazně vzrostl a že většinu členů tvořili občané Martiněvsi a Pohořic, byl spolek přestěhován do Martiněvsi. Přestěhování

spolku zapříčinilo jeho přejmenování na **Spořitelní a záložní spolek pro Martiněves a okolí**.

Po rozluce obcí (Charvatce X Martiněves) v roce 1926 vznikla v Charvatcích obecní knihovna, jejíž základ tvořily knihy pocházející z obecní knihovny martiněveské, které připadly Charvatcům.

Stejně jako knihovna, tak i **Sbor dobrovolných hasičů** vznikl v roce 1926, tedy v době, kdy došlo k rozluce obcí.

V roce 1926 byla také založena, při polní cestě mezi školní budovou a charvateckým dvorem, nad mšenskými lázněmi, první podřipská továrna na zpracování surového hedvábí. Založena byla posledním účetním akciového cukrovaru ve Mšeném panem Mansfeldem. Vzhledem k tomu, že Mansfeld upadl do konkurzu, převzala továrnu Rolnická záložna v Roudnici nad Labem. Továrna po nějaký čas stála, až byla roku 1936 prodána p. Pospíšilovi, který provoz obnovil. V roce 1929 byla továrna přejmenována z **První podřipská továrna na zpracování surového hedvábí ve Mšeném lázních** na **První podřipská továrna na zpracování surového hedvábí v Charvatcích**. V současné době již budova neslouží svému účelu a je v soukromém vlastnictví.

V roce 1927 byla uvedena v čp. 68 do chodu autodoprava. Z počátku byly ve vozovém parku pouze autobusy, později se přidaly i nákladní automobily. Zanikla okolo roku 1932, kdy se stala nadbytečnou, neboť začal provoz státního autobusu přes Charvatce na Prahu.

Obchody

V Charvatcích byl koloniální obchod v čp. 27 (obchod pana Heislera). V tomto obchodě se nacházel i výčep lihovin a trafika. Trafika se od obchodu na čas odloučila, kdy ji provozovali váleční invalidé. Stála samostatně jako prodejní stánek. Zpět do výše uvedeného obchodu se trafika vrátila roku 1931.

Hostince

- čp. 3 (U Presslerů) – později přestavěn na dnešní kulturní dům
- čp. 32 (U Gromanů)

Významný rodák

Dne 3. 10. 1894 se narodil v Charvatcích český malíř **Josef Antonín Zázvorka** (rovněž používal pseud. Zázvora). Žák Františka Ženíška a Vojtěcha Hynaise na pražské akademii, působil v Podbradci i v Libochovicích; osvědčil se jako figurista a krajinář. Zázvorka je ilustrátorem Křenkovy pohádky Házimburská saň. Zemřel v Ústí nad Labem 16. 1. 1980.

Současnost

V současné době je v Charvatcích aktivní Sbor dobrovolných hasičů. Veřejná knihovna je společně s několika provozovny v budově bývalé školy. V obci je dobře zásobená provozovna řeznictví a uzenářství. V obchodě lze zakoupit i jiné základní potraviny. K řeznictví přímo přiléhají jatka. Posedět si lze v místním pohostinství, jehož součástí je velký taneční sál, kde se pořádají různé společenské akce. Hostinec i sál jsou součástí kulturního domu, který je majetkem obce. V první třetině roku 2007 prošly sál a sociální zařízení rekonstrukcí. V budově kulturního domu se dále nachází provozovna průmyslového zboží.

V obci provozuje svou živnost umělecký kovář, dále v bývalém panském dvoře působí zdejší soukromá zemědělská firma.

Spojení s okolím zajišťuje autobusová doprava, která tak jako v Martiněvsi zcela převzala přepravu obyvatel, po zrušené železniční dopravě.

Přímo v obci se nenachází žádná vodní plocha, pouze nedaleko obce je malý rybníček. Kostel je využíván k církevním účelům – každou neděli je zde sloužena mše svatá. V budově fary bydlí mj. správce farnosti.